

OVAJ ČASOPIS I NJEGOV SVETI ZADATAK

Ovaj časopis je jedan od glavnih faktora ili instrumenata u sistemu Biblijske Pouke, ili „Bogoslovnog Proširenja,” koje je sada predstavljeno u svim djelovima civiliziranog svijeta po WATCH TOWER BIBLE & TRACT SOCIETY, ovlaštenog 1881, „Za Promicanje Kršćanske Spoznaje.” On ne služi samo kao učionica gdje se Istraživači Biblije mogu sastati na studij Božanske Riječi, nego također i kao kanal komunikacije kroz kojeg se do njih može doći sa obavijestima o Kongresima Društva i o dolasku putujućih predstavnika nazvanih „Putujući starješine,” i biti osvježeni sa izvještajima o Kongresima.

Naše „Berejske Pouke” su tematska ponavljanja ili pregledi STUDIJA koje je naše Društvo izdalo, većinom ugodno uređene, i vrlo korisne svima koji bi zaslužili jedini počasni stupanj kojeg Društvo odobrava, naime, *Verbi Dei Minister* (V.D.M.), koji, kada ga se prevede na hrvatski glasi: *Sluga Božanske Riječi*. Naše obrađivanje Međunarodnih Pouka Nedjeljne Škole je posebno za starije Istraživače Biblije i Učitelje. Neki to obilježje smatraju neophodnim.

Ovaj časopis čvrsto brani jedini pravi temelj Kršćanske nade koji je sada tako općenito negiran – Otkupljenje kroz dragocjenu krv „Čovjeka Krista Isusa, koji je dao sebe kao *Otkupninu* [odgovarajuću cijenu, zamjenu] za sve.” (1. Pet. 1:19; 1. Tim. 2:6) Gradeći na tom sigurnom temelju sa zlatom, srebrom i dragocjenim kamenjem (1. Kor. 3:11-15; 2. Pet. 1:5-11) Riječi Božje, njegov daljnji zadatak je da „svima rasvijetli što je zajedništvo tajne koja od početka svijeta bijaše skrivena u Bogu...da sada crkvi bude obznanjena mnogovrsna mudrost Božja...koja u drugim naraštajima nije bila obznanjena ljudskim sinovima kao što je sada obznanjena.” (Efež. 3:5-9,10)

Oslobođen je utjecaja bilo koje organizacije, sekte ili ljudskog učenja, dok nastoji sve više i više dovesti svaki svoj izričaj u što potpuniju podložnost volji Božjoj u Kristu, kako je izražena u Svetom Pismu. Prema tome časopis je slobodan objaviti odvažno sve ono što je Gospodin rekao – u skladu sa Božanskom mudrošću koja nam je data da to razumijemo. Naš stav nije dogmatičan, nego uvjeren; jer mi znamo što tvrdimo, koračajući sa bezuvjetnom vjerom po sigurnim Božjim obećanjima. Povjerali smo mu pouzdanje, da bude korišten jedino u Njegovoj službi; od tud naše odluke u odnosu na ono što se može i što se možda neće pojaviti na njegovim stranicama da to mora biti u skladu s našom prosudbom onoga što je Njemu ugodno, učenjem Njegove Riječi, za izgrađivanje Njegovog naroda u milosti i spoznaji. I mi ne samo da pozivamo nego mi potičemo naše čitatelje da si dokažu sve izjave iz časopisa s nepogrešivom Riječju na koju se stalno ukazuje, kako bi se olakšalo takvo ispitivanje.

Za nas Biblija jasno uči:

DA JE CRKVA „HRAM” ŽIVOG BOGA – njegova „građevina,” čija gradnja traje cijelo Evandeosko doba – otkad je Krist postao Otkupitelj svijeta i „glavni kamen” ovog hrama kroz kojega će kad bude završen Božji blagoslovi doći svim narodima i oni će imati pristup Njemu. – 1 Kor.3:16, 17; Ef. 2:20-22; 1 Moj. 28:14; Gal.3:29

DA SE U MEĐUVREMENU NASTAVLJA KLESANJE, OBLIKOVANJE I POLIRANJE posvećenih vjernika u Kristovo djelo pomirenja, i kada posljednji od tog „živog kamenja”, „izabranog i dragocjenog” bude bio spreman, Veliki Graditelj će ih sve dovesti k sebi kroz prvo uskrsnuće; i hram će biti ispunjen slavom i biti će mjesto sastajanja Boga i ljudi tijekom Milenija. – Otkr. 15:5-8

DA JE TEMELJ NADE ZA CRKVU I SVIJET zasnovan na činjenici da je Isus Krist, milošću Božjom, okusio smrt za svakoga, „otkupnina za sve” i da će on biti „istinita svjetlost, koja obasjava svakoga čovjeka i koja dolazi na svijet” u određeno vrijeme. – Hebr. 2:9; Ivan 1:9; 1 Tim. 2:5,6

DA JE NADA CRKVE da će biti poput svog Gospodina, „vidjeti ga kakav doista jest”, biti „sudionikom božanske prirode”, i imati udjela u njegovoj slavi kao sunasljednici. – 1 Ivan 3:2; Ivan 17:24; Rim.8:17; 2 Pet.1:4

DA JE SADAŠNJI ZADATAK CRKVE usavršavanje svetaca za buduće djelo službe; razvijanje u sebi svake milosti; biti Božji svjedok svijetu; i pripremiti se da budu kraljevi i svećenici u sljedećem dobu. – Ef. 4:12; Mat. 24:14; Otkr. 1:6; 20:6

DA JE NADA ZA SVIJET milenijsko kraljevstvo u kojemu će *svi* dobiti priliku biti blagoslovljeni spoznajom i svim drugim – vraćanje svega onog što je Adam izgubio, svima koji to prihvate i koji budu bili poslušni, iz ruku njihovog Otkupitelja i njegove proslavljene Crkve – dok će svi nepopravljivi biti zauvijek *uništeni*. – Djela 3:19-23; Iza. 35

POGLEDI SA STRAŽARSKE KULE

BISKUP POTTER I KRČMA

Biskup Potter, iz Episkopalne biskupije New Yorka, izazvao je popriličnu pomutnju u svim krugovima odobrivši novootvorenu „tavernu” u New Yorku. Salon i kavana opisani su kao mjesta s ugodnim rasporedom: na jednom kraju je točionik sode (bezalkoholna pića), gdje se prodaje pivo za osvježenje, posebno damama koje nisu primljene u pravi salon; tu je i šank na kojem se toče pića svih vrsta s besplatnim ručkom u podne. O pothvatu New York Sun, nakon što je prepričao obraćanje biskupa Pottera i njegovo vođenje pjevanja doksologije na melodiju „Old Hundred”, kaže:

„Ideja o krčmi potekla je iz uma Josepha Johnsona, ml., iz 'Velikog Hrasta Reda Žirova'. G. Johnson je oduvijek vjerovao da je rum prokletstvo, ali drži da se protiv zla neumjerenosti moraju boriti praktični ljudi, a ne teoretičari. Stoga je osnovao tvrtku Subway Tavern s kapitalom od 10.000 dolara – koju su upisali istaknuti ljudi čija su imena navedena. Upravitelji tvrtke odlučili su da se ne isplaćuje više od pet posto na dionice, kolika god bila dobit; višak treba iskoristiti za pokretanje drugih sličnih krčmi.”

Ne sumnjamo da gospoda povezana s ovom novotarijom imaju dobronamjerne namjere. Njihova je misao očito boriti se protiv vatre vatrom; boriti se protiv jeftinih salona boljim, ponuditi čistija pića i bolje okruženje. Vjerujemo da čine veliku grešku. Ipak, afera pokazuje krajnost do koje dobronamjerne ljude dovodi sadašnje stanje, koje Apostol naziva „sadašnjom nevoljom”. Kako je samo upućenom kršćaninu očito da je jedina stvar koja je potrebna uspostava Kraljevstva Božjega, za koje se molimo: „Dođi kraljevstvo tvoje, budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji.” Ništa manje od ove nebeske moći ne može se nositi sa sadašnjim silaznim tendencijama koje pogađaju cijelu ljudsku obitelj, „stvorenje koje uzdiše”.

Ova gospoda u New Yorku kopiraju plan koji je prije nekoliko godina u Velikoj Britaniji usvojila nekolicina tamošnjih episkopalnih svećenika. Oni su osnovali krčme u kojima su se mogla nabaviti alkoholna pića svih vrsta, kao i „bezalkoholna pića”, pri čemu su potonja imala prednost u smislu da se barmenu plaća provizija za bezalkoholna pića, dok ne zarađuje ništa od opojnih pića. U Velikoj Britaniji učinak je, tvrdi se, dobar. Ipak, nemamo takva očekivanja u pogledu uvođenja ovog sustava u ovu zemlju. Ovdje su uvjeti potpuno drugačiji. Ovdje se većina protivi ispijanju alkoholnih pića, a posao i sve što je uz njega vezano više-manje je tabuizirano, pa su mnogi zaštićeni od ponižavajućih utjecaja. Bojimo se da će težnja biti rušenje ove barijere i da će se piće učiniti općenitijim i modernijim, a time će se povećati zli učinci ove najstrašnije ponižavajuće prakse.

Postupci biskupa Pottera donijeli su mu vrlo oštre kritike s mnogih strana; ipak, učinit će ga popularnim među određenom vrlo uglednom klasom. Čini se da glavna poteškoća leži u činjenici da se prava Crkva ne razumije i da njezina pravila ne odgovaraju kada se primjenjuju na svijet i njegovu mudrost. Prepoznajući Crkvu kao „malo stado” „svetaca” potpuno posvećenih Gospodinu, ni na trenutak ne pretpostavljamo da bi biskup Potter tvrdio da je njezin član, niti da ga vežu njezini propisi i ideali. Ali mnogi drugi, koji zauzimaju isto neposvećeno stajalište i koji patroniziraju salone najgore vrste, kude biskupa; kude ga jer ga smatraju jednim od „svetaca” i vide da njegov postupak nije dorastao idealima Novog zavjeta za takve.

Što prije svijet shvati istinu o ovoj temi, to će biti bolje za sve kojih se to tiče: da su punih devedeset i devet posto nominalne Crkve (uključujući propovjednike) samo svjetovnjaci s dobrim namjerama, koji nikada nisu posvetili svoje volje, nikada nisu bili začeti od Duha i nemaju, prema tome, „Kristov um”.

OPASNOST OD „VIŠE KRITIKE”

Dr. David J. Burrell, pastor crkve Marble Collegiate na Petoj aveniji u New Yorku, kaže:

„Doista je istina da postoji velika opasnost od ovog kritičkog pokreta, ali nije Biblija ta koja je toliko u opasnosti – ona se može sama za sebe pobrinuti – koliko je napadnut rječnik.

„Riječi koje za nas imaju specifično i jasno značenje, a koje koriste eksponenti kritičke propagande, imaju sasvim drugo značenje. To je jedna od kobnih posljedica ove kritike. To znači potpuno preokretanje definicija kako ih mi razumijemo. A skovati lažnu riječ gore je nego izdati lažnu kovanicu.

„Muškarci propovijedaju s propovjedaonice i razgovaraju s vama i sa mnom o nadahnuću. Njihovi izrazi za njih nemaju rječničku definiciju za koju znaju da ste im vi nametnuli. Neću ublažavati riječi, jer znam svoje prijatelje koji to rade. Nije pošteno. Mi se borimo za Websterove i Worcesterove rječnike, kao što se borimo za Svemogućeg Boga u ovom natjecanju.

„Postoje ljudi koji propovijedaju Kristovo evanđelje, a koji ne znaju što znači mala riječ 'jest'; koriste je umjesto toga na najotvoreniji i neobičan način. Znam čovjeka koji će reći 'Biblija je Riječ Božja', ali on ne misli ono što ljudi misle da 'je' znači; za njega to znači 'nije'.

„U davna vremena, kada su bogovi Panteona izgubili svoje moći, svećenici su se smijali sami sebi pred oltarom dok su prolazili kroz ceremonije. To je također učinak 'više kritike' na kršćansku službu.

„Ne optužujem nikoga, i to govorim s dozom milosrđa i žaljenja, ali neki ljudi na nekim propovjedaonicama se smiješe nad riječima koje moraju propovijedati.

„Jednog sam dana šetao s čovjekom iz crkve – on je moj prijatelj, iako je jedan od onih kritičnih – na kraju propovijedi koju je držao o utjelovljenju. Jedva da je otišao stotinu koraka od svoje propovjedaonice kad se okrenuo prema meni i rekao sa smiješkom: 'Meni ne čini veliku razliku je li Krist bio Josipov sin ili je začet po Duhu Svetom.' Fina oštrica poštenja je istrošena, kao i drugdje, ali masa ljudi u klupama, bez obzira na učenja koja čuju, poštena je prema Božjoj Riječi.

„Ljudi neće ići u crkvu slušati hipoteze. Više je dobra u nedjeljnim novinama nego u čovjeku koji propovijeda hirove 'više kritike' s propovjedaonice.”

Istina, ali nedovoljno snažno rečeno. Šteta koju su nanijeli „viši kritičari” nadilazi sve druge izvore štete, uključujući nevjerničke publikacije i jeftine romane, jer ruši svu pravu vjeru i pouzdanje u Boga i poništava „jedino ime dano pod nebom i među ljudima po kojemu se mi moramo spasiti”. To čini „krv Saveza ubičajenom stvari” (Heb 10, 29).

LIGA PROTIV „VIŠE KRITIKE”

„Američka biblijska liga” održala je nedavno svoju prvu konvenciju u New Yorku. Ima naše najbolje želje, ali bojimo se da će naići na daleko manje simpatije i potpore među svećenicima i laicima nego što bi se prirodno trebalo očekivati. Činjenica je da je cijelo tijelo kršćanstva temeljito cijepljeno ovom otrovnom nevjerom profinjene saducejske vrste. Fakulteti već godinama okreću tok prema njenom izvoru. Danas su studije i školska literatura javnih srednjih škola potpuno pod tim istim utjecajem. Stoga ne mislimo da će Američka biblijska liga postići bilo kakav uspjeh. Mi se, međutim, nadamo da bi njezin tijek mogao imati učinak buđenja nekih istinskih vjernika i odvajanja od nominalizma, te ih tako pripremiti za traženje i pronalaženje „starih staza” – stare teologije – „vjere jednom predane svecima”.

Osim ako jako griješimo, „Liga” će čak i među svojim članovima naći neke koji su po ovoj temi napola zatrovani evolucijskim idejama. Citiramo ulomke nekoliko govornika i komentare s prve sjednice. G. William Phillips Hall, predsjednik „Lige”, rekao je:

„Da je Biblija sada izložena skolastičkom napadu neviđene opasnosti; da su praktične posljedice ovog napada vidljive u demoralizaciji ponašanja i obrazovanja, te u zlim utjecajima na službu i misije; da se napad temelji na neutemeljenim tvrdnjama o lažnoj učenosti, te da će metode koje predlaže Liga u potpunosti zadovoljiti imperativne potrebe situacije i dovesti do oporavka vjere u Bibliju kao Riječ Božju

i do ustoličenja našeg Gospodina Isusa Krista u srcima ljudi.

„Fascinirani čudnom učenošću, mnoštvo među vođama u kršćanskoj službi i obrazovnom radu velikim je dijelom skrenulo u stranu od vjere koja je jednom zauvijek predana svetima, kako bi štovali svetište destruktivne kritike koja uništava individualnu vjeru u božansko podrijetlo, cjelovitost, nadahnuće i autoritet Svetoga pisma Staroga i Novoga zavjeta; a to prije ili kasnije, logično i neizbježno, dovodi do nijekanja utjelovljenja, sveznanja, pomirenja i vrhovnog autoriteta našega Gospodina Isusa Krista.”

Dr. Francis L. Patton, predsjednik Teološkog sjemeništa Princeton, rekao je glede stavova „viših kritičara”:

„Za njih nije postojala praiskonska nevinost, pad, iskupljenje, utjelovljenje. Drže te stvari ne doktrinama, već lijepim učenjima, stvarajući ono što zapravo nije ništa više od metafizičke filozofije. Postavite im jednostavna pitanja i oni počnu izbjegavati problem. Pitajte ih: 'Je li Isus Krist postojao prije? Je li ustao iz mrtvih? Je li on ikada bio stvarno mrtav? Je li on bio Bog od samog Boga?' Počinju se pomicati. Odmah počinju govoriti o sentimentalizmu i kažu: 'Želimo moralnost.'

„U redu, razgovarat ćemo o moralu', ali oni izbjegavaju. Izbjegavaju i to.

„Sve se svodi na pitanje prosudbe činjenica i vrijednosti. Ako možete odbaciti prvo i zadržati ovo drugo, koja je korist od kršćanstva? Tada možete propovijedati jednako dobru propovijed iz Ezopovih basni kao i iz Svetog pisma.”

Dr. Daniel Gregory, glavni tajnik Lige, navodno je rekao:

„Liga vjeruje da je ovo jedna od najozbiljnijih kriza u povijesti kršćanske vjere i preuzela je svoju zadaću s dvostrukim ciljem: zauzela je svoj stav za Bibliju i stari pogled, a opet s otvorenom vizijom za sve novo svjetlo, i osporava ove tvrdnje radikalne kritike, čiju neutemeljenost želi pokazati. Pravoj kritici nemamo zamjerke. Mi ne osporavamo nova stajališta zato što su znanstvena, već zato što su neznanstvena. Drugi cilj ove Lige je pomoći ljudima da vide Bibliju onakvu kakva jest i da saznaju što je u njoj.”

New York Sun urednički primjećuje da Liga sadašnjost opisuje kao „krizu” u povijesti kršćanstva. The Sun se slaže da izraz „kriza” nije prejak i dodaje:

„Kad bi ova subverzivna i destruktivna kritika bila ograničena na otvorene protivnike religije i Crkve, kao što je bila prije, možda ne bi bila dovoljno opasan neprijatelj da bi se zahtijevalo formiranje kršćanske lige protiv nje; ali sada je duboko utjecala na misao i radikalno promijenila gledište velikog dijela samog kršćanstva, ušla je u teološka sjemeništa u velikoj mjeri, te utječe na osjećaje i mijenja gledišta u

mnogim propovjedaonicama, čak i nominalno najpravovjernih crkava.”

Većina istaknutih časopisa koji uopće komentiraju odnose se prema Ligi s poštovanjem, ali jasno impliciraju svoje sklonosti „višem kritičaru” i impliciraju da će Liga najviše učiniti sijanem razdora, ljutnje i kontroverzi. Tako „mudri” uvijek osuđuju svaku bitku sa Sotonom.

POLITIKA U RELIGIJI

„Ljudi sa staromodnim idejama o odnosima između crkava i Božanstva, za čiji se cilj pretpostavlja da su ovdje na zemlji, često su pomalo užasnuti vrlo praktičnim načinom na koji crkveni strojevi rade. Sadašnju četverogodišnju Konferenciju Metodističke crkve u Los Angelesu neki su vjernici proglasili najvećim političkim događajem godine predsjedničkih kandidatura.

„Pitanja vjeroispovijesti, oblika crkvene vladavine i odabira crkvenih službenika rješavaju se na svim crkvenim skupovima na vrlo praktičan i posve ljudski način. Crkvena se politika razlikuje od obične vrste najviše po predmetu.

„Metode su iste, uglavnom zato što ih u ne malom broju slučajeva koriste iste vrste ljudi, ali ponajviše nedvojbeno zato što predstavljaju ostvarenje božanske namjere na drugim poljima. U prezbiterijanskim, episkopalskim i drugim općim vjerskim okupljanjima,

ljudi čiji utjecaj najviše vrijedi nerijetko su oni koji stoje visoko u političkim i poslovnim krugovima.

„Šokira ljude koji vjeruju da su crkve isključivo božanski vođene kada vide tako malu razliku u crkvenoj strategiji od onih koje prevladavaju u svjetovnijim okupljanjima. Ipak, ne bi trebalo biti čak ni zaprepaštenja niti iznenađenja. Jer iako svi znamo da su crkve pod božanskim vodstvom, potpuno smo u krivu kada pretpostavljamo da druge goleme brige ljudi nisu podjednako pod istim utjecajem i vodstvom.

„Vjerovanja i crkve – sve je to stvorio čovjek od materijala koji mu je dao njegov Stvoritelj, ali izrazi čovjekovog prepoznavanja njegovih obveza i mogućnosti leže na duhovnoj razini. Iako nadahnuti od Stvoritelja, budući da nisu univerzalni, svi su očito nesavršeni, i to nedvojbeno zato što se prenose kroz pogrešivog čovjeka. Vjerovanje, crkvena disciplina i zakon nemaju ništa više temelja autoriteta ili jamstva stabilnosti nego deklaracije političke platforme. Sve su one uvijek podložne reviziji kako ljudi napreduju u vjerskom razumijevanju i susreću se s novim okolnostima moralne izopačenosti kako nastaju.” – Toledo Sunday Times-Bee.

Ovaj urednik vidi samo dio onoga što ističe. Bog je svojoj Crkvi dao izričite upute, ali planovi, sheme i tradicije ljudi ignoriraju Riječ, Božji savjet, a otuda i sličnost političkim manipulacijama.

„PROTURJEČJA LAŽNO NAZVANOG ZNANJA”

I tako se čini da je čak i u Pavlovo vrijeme znanost bila ime koje se moglo prizvati. Ostarjeli apostol morao je potaknuti svog „sina Timoteja” da čuva Božju istinu koja mu je bila povjerena, posebno izbjegavajući „proturječja lažno nazvanog znanja.” Opasnost za vjeru nije proizlazila iz prave znanosti, nego iz te neutemeljene i pogubne spoznaje o duhovnim tajnama (gnostike), nedostojne imena znanosti, koja je već bila na putu prema svom punom plodu u gnosticizmu Marciona i Valentina, koji je kasnije tako prokleo ranu Crkvu.

Ni ovo žongliranje sa „znanošću” još nije gotovo, kao što je nedavno iskustvo uvjerilo pisca. Kolokvij je bio s – odnosno „postavljanje” je proizašlo iz – proizvoda „Novog razmišljanja”. Bio je na Harvardu i ondje je započeo studij teologije, ali ne nalazeći jasnu osnovu za svoje „božanstvo”, odustao je od službe kao od lošeg posla. Riječ puna poštovanja o Bibliji bila je ono što je potaknulo eksploziju: „Ne pretvarate se valjda da vjerujete kako je Biblija išta osim gomile židovskih mitova i legendi? U današnje vrijeme nitko osim konzervativaca o njoj ne razmišlja kao o otkrivenju od Boga; znanost ju je tako potpuno diskreditirala u svakom obliku i sa svih točaka gledišta,

da si nijedan kulturni čovjek koji poštuje sebe ne može priuštiti posvetiti joj čak ni trenutak pažnje!”

Što bi čovjek mogao reći omamljen ovakvim ispadom? Kako se može othrvati osjećaju da je utjelovljena znanost završila posao i da je beskorisno osporavati njezin autoritet? Što se tiče rasuđivanja s takvim bezobzirnima tvrdnjama, to nije dolazilo u obzir. Bio je izvan dosega razuma. Na trenutak se jadni „konzervativac” osjećao kao što bi se mogla zamisliti staromodna lojna svijeća od prije sedamdeset pet godina kada je veliki „aparatus za gašenje” bačen na nju. Ali oporavak je došao u svoje vrijeme, potpomognut nekim znanjem stvarne znanosti stečenim pred nogama Učitelja; a zaključak je na kraju poprimio oblik u Pavlovoj frazi: „proturječja lažno nazvanog znanja.” Ovaj čovjek je bio monumentalno neupućen u pravu znanost. Doista, on je samo dočaravao ime o čijem sadržaju nije znao ništa osim iz druge ruke; čak je i to znanje iz druge ruke bilo „lažno nazvano znanje”, drugim riječima, pseudo-znanost.

Je li znanost doista diskreditirala Bibliju kao Riječ Božju, tako da od nje nije ostalo ništa na što se čovjek može osloniti? Odgovaramo: Ni na koji način. Pretpostavka da je to učinila vrhunska je sotonistička

laž ovog doba, koja potječe iz besprijeorne uobraženosti koja je sama bit duha vremena, a koju je Đavao iskoristio za rušenje Kristove religije. Istinska znanost nikada nije proturječila Bibliji; nikad ju nije dotaknula nego potvrdila. Isti je Bog stvorio i svijet i Riječ, tako da ne može biti proturječnosti. Čini se da je samo lažna znanost – ili se to samo učinilo – u sukobu s kršćanstvom.

Da bi se ovo razjasnilo izvan mogućnosti protivljenja, potrebno je samo ispitati što je znanost, što čini znanstvenika, što je znanstvena metoda, što su znanstveni procesi; a zatim testirati pomoću njih tvrdnje takozvane znanosti koja se pretenciozno postavila protiv Biblije.

To je pitanje na dnu: „Što je znanost?” Nestašluk je nastao jer je na njega površno odgovoreno. Brzo „novo razmišljanje” oklijeva zaći ispod površine. To bi moglo istrošiti dušu, ako je to samo materija u obliku mozga! Nikada ga neće biti dobro preopteretiti!

Znanost je definirana kao „znanje stečeno i potvrđeno točnim promatranjem i ispravnim razmišljanjem, posebno takvo znanje kada je metodički formulirano i uređeno u racionalan sustav” – sustavna konstrukcija je stoga glavni čimbenik u znanosti u najvećem smislu.

Postoje zapravo dvije različite znanstvene metode: induktivna i deduktivna. Prva je primjenjiva samo na činjenična pitanja; potonja samo na istine ili odnose ideja. Prva polazi od činjenica do općih načela koja ih obuhvaćaju i grupiraju; potonja od općih istina ili načela do pojedinosti obuhvaćenih njima.

Znanost, kao što to imamo u vezi s kršćanstvom, bavi se činjeničnim stvarima – Bog, duša, grijeh, iskupljenje, sve velike bitne stvari koje se nalaze u Bibliji i našoj religiji činjenične su stvari. Znanost koja se njima bavi, da bi bila prava znanost, mora se, dakle, prilagoditi principima ili procesima induktivne metode. Kako se udaljava od njih, ili im ne uspijeva prići, prestaje biti znanost.

Koji su to principi ili procesi? Tu je, prvo, točno promatranje, pomoću kojega treba saznati koje su zapravo činjenice u slučaju. Načelo točnog promatranja je najvažnije u temelju. Sir William Hamilton postavlja tri zakona koji njime upravljaju: Zakon štedljivosti (parcimonije) zahtijeva da se ne pretpostavlja nijedna činjenica koja nije činjenica; zakon cjelovitosti, da sve bitne činjenice budu obuhvaćene promatranjem; zakon harmonije, da ako se zaključci iz činjenica priznaju, oni moraju biti legitimni odbici iz činjenica i korišteni u podređenosti njima.

Dakle, s ove točke gledišta znanost može biti pokvarena ignoriranjem činjenica, lažnim predstavljanjem ili tumačenjem činjenica, dodavanjem navodnih činjenica ili njihovom zamjenom za stvarne

činjenice, korištenjem činjenica kao pukih polazišta u divljim spekulacijama. Nedavna fascinantna knjiga Alfreda Wallacea, o pitanju postoje li drugi naseljeni svjetovi, primjer je toga. To je knjiga u kojoj se, zbog nepostojanja stvarnog i univerzalnog promatranja, umjesto činjenica postavljaju pretpostavke i nagađanja. Vjerojatno postoji više razloga za zaključak da ne postoje drugi svjetovi koji bi mogli biti nastanjivi, nego za zaključak da je čovjek na Mjesecu napravljen od zelenog sira.

Korištenje drugog načela, načela ispravne znanstvene interpretacije, mora slijediti opažanje, kako bi znanstveni istraživač mogao točno znati što promatrane činjenice znače. Prije nego što se mogu pretočiti u znanost, moraju se razumjeti pojedinačne činjenice, same po sebi i u njihovim međusobnim odnosima i njihovim uzrocima. Dakle, tri zakona upravljaju procesom tumačenja. Prvi zahtijeva da istražitelj utvrdi točan sadržaj svake od činjenica; drugi, da će pravilno generalizirati i klasificirati svoje činjenice i utvrditi zakone koji njima upravljaju; treći, da će pratiti činjenice i zakone do prikladnih i odgovarajućih uzroka koji ih opravdavaju i objašnjavaju. Uzročnost je stoga temeljno načelo koje znanost čini mogućom i s kojim se sva prava znanost mora uskladiti.

Dakle, s ove točke gledišta, znanost može biti potpuno pokvarena površnim poznavanjem činjenica, lažnim generalizacijama iz njih, iracionalnim i neopravdanim objašnjenjima istih, ili propustom da se pravilno primijeni načelo uzročnosti u postupanju s njima. Ovog su reda nedostaci koji uništavaju znanstvenu kvalitetu razmišljanja ljudi kao što su John Stuart Mill, Charles Darwin i Herbert Spencer. Uzalud im je govoriti o činjenicama. U stanju su se nasmijati činjenicama kao što bi se duh smijao puški.

Prva dva načela indukcije dovode do trećeg, načela znanstvene konstrukcije, koja se mora provoditi s ciljem zahvaćanja, grupiranja i predstavljanja činjenica u njihovoj cjelini, pravilnom koordinacijom i korelacijom, i usklađivanjem misaonog sustava s prirodnim sustavom kojem pokušava dati izraz. Znanost u najvišem smislu nešto je daleko iznad nekoherentnih činjenica ili djelića, koliko god ih se točno promatralo i tumačilo, izvan klase i nizova generalizacija, koliko god logične bile; sastoji se od činjenica, generalizacija i uzroka, i svega ostalog, uklopljenog u racionalni sustav, i tako konstituirajući povezani i konstruirani misaoni sustav koji izražava i odgovara nekom dijelu stvarnosti, u duši, prirodi ili negdje drugdje. Da bi se dosegla takva znanost, sve velike činjenice, promatrane i protumačene, sa svim zakonima i principima, moraju se uzeti u sustav, ništa dodati niti izostaviti; one moraju biti postavljene u svojim logičnim odnosima sukcesije i međuovisnosti; i

mora se pokazati da se tako konstruiran sustav slaže s prirodnim sustavom koji predstavlja.

Dakle, u ovoj točki znanost može postati lažna zbog ograničenosti koja ne uspijeva obuhvatiti sav niz uključenih činjenica, i tako je ostavlja nepotpunom; ili nekoherentnošću koja se pokazuje nesposobnom grupirati činjenice u jedinstvo, i tako rezultira samo nepovezanim masom; ili zbog slabe ili bezakone imaginacije koja ne može shvatiti cijeli niz činjenica u racionalnom znanstvenom sustavu, čime pada ispod znanosti u njezinom najvišem i najširem smislu.

Takvo znanje, koje proizlazi iz točnih opažanja, ispravne interpretacije i znanstvene konstrukcije, i samo takvo, jest znanost u bilo kojem strogom i pravom smislu. Čitav je promjer udaljen od mišljenja, nagađanja, mašte, spekulacija, pretpostavki, tvrdnji i svih drugih jednostavnih procesa.

Znanstvenik je onaj koji se u svojim promatranjima, istraživanjima, zaključcima i konstrukcijama pridržava ovih načela znanstvene metode. On je onaj koji traži, dobiva i provjerava znanje u bilo kojem odjelu ovim procesima, koji se jedini ispravno nazivaju znanstvenim. Njegova posebna zadaća može, naravno, od njega zahtijevati da se poglavito posveti istraživanju i provjeri činjenica; ili se može posvetiti primjeni induktivne metode na činjenice; ili se može uglavnom zaposliti u kombiniranju svih svojih utvrđenih činjenica i obrazloženih zaključaka u bilo kojem odjelu znanja u znanstveni sustav koji će utjeloviti i postaviti cijelo područje stvarnosti u svom jedinstvu i ukupnosti. Ali kakav god bio određeni odjel kojemu je posvećena njegova pozornost, njegov rad u njemu mora biti obavljen u skladu s načelima znanstvene metode koji su upravo navedeni.

U području fizikalne znanosti, iz koje su iznesene glavne zamjerke istinitosti Biblije, egzaktni znanstvenik je onaj čovjek koji svoje znanstvene zaključke svodi na matematičke formule, time ih potpuno izvlačeći iz raspona spekulacija i nagađanja kojima je posvećen toliki dio popularne takozvane znanosti. Dio polja fizikalne znanosti koji je sveden na ovaj oblik matematičke misli čini ustaljenu i trajnu znanost – druga takozvana znanost ove regije nalazi se u stanju stalnog toka.

Protiv svih koji dolaze, kršćanin može sa sigurnošću tvrditi da nijedna prava znanost, nijedno znanje koje može izdržati ove racionalne, znanstvene testove, nikada nije dokazano da je u sukobu s objavama Božje Riječi. Samo se lažno takozvana znanost ikada činila da diskreditira Riječ Božju – pozitivizam, darvinizam, spencerizam, et id omne genus.

Kaže se da je moderna znanost, utjelovljena u Augustu Comteu, izbrisala osobnog Boga iz postojanja. U tome nema ništa novo. „Bezumnik”

Psalmiste je to učinio prije mnogo davnih vremena. Zapisano je u Psalmu 14, 1: „Reče bezumnik u srcu svom: nema Boga.” Kao što je netko primijetio, očito je da nitko osim bezumnika to ne bi rekao; to jest, čovjek zaražen duševnom slabošću i moralnom pokvarenošću. Čak i „bezumnik” to kaže u sebi, takoreći, ili u svom srcu; to nije zaključak razuma, već izraz želje. Želi se riješiti Boga kako bi mogao slobodno iskoristiti svoju ludost.

Moderna znanost, pod vodstvom Comtea, preuzela je istu metodu brisanja Boga iz postojanja; samo on tvrdi da je to učinio znanstvenom metodom. Ali kako je to učinio? Gdje je znanost o tome? To je jednostavno pretpostavka i tvrdnja s kojom on postavlja osnovu. „U svemiru ne postoji ništa o čemu možemo imati znanstveno znanje osim golih, mrtvih činjenica. Nema duha, konačnog ili beskonačnog, nema uzroka, nema Boga.” Ova takozvana znanost krši svako načelo indukcije, zanemarujući sve glavne činjenice svemira i one koje su najbolje poznate. Kako ja uopće poznajem materijalne stvari, sile, znanost itd.? Samo ako sam ja um, djelujući u mislima, mogu pronaći i protumačiti bilo koju misao u materijalnom svemiru. Samo ako sam volja, koja djeluje sa snagom, mogu pronaći i istražiti bilo koju od sila svemira kojima se znanost bavi. Ovaj Comteov prikaz slučaja, kojim je dan takav poticaj suvremenom labavom mišljenju, nema u sebi ni djelića znanosti.

U ime znanosti, Charles Darwin je, pod Comteovim nadahnućem, izbrisao Boga i religiju iz postojanja u ovim kasnijim vremenima. Koliko znanosti ima u njegovom sustavu, utoliko što se suprotstavlja učenjima Biblije? Uzmimo samo jedan odlomak iz jednog od ranijih izdanja njegova „Podrijetla čovjeka”, odlomak koji sažima njegovu tvrdnju s početka tog hvaljenog i epohalnog djela:

„Rani preci čovjeka bili su bez sumnje prekriveni dlakom, oba su spola imala brade. Uši su im bile šiljate i sposobne za kretanje, a tijela su im bila opremljena repom... Stopalo... bilo je hvatajuće, a naši preci su bez sumnje bili drvećari po svojim navikama, posjećujući neka topla, šumom obrasla tla... U ranijem razdoblju preci čovjeka mora da su bili vođeni po svojim navikama.”

Iako je, zbog svoje apsurdnosti koja je razotkrivena, ovaj paragraf izbačen ili modificiran u kasnijem izdanju istog djela, „znanstveni” prikaz knjige, čiji je ovo točan sažetak, nije promijenjen.

Kad ljudi to hvale kao „naprednu znanost”, moramo reći da je to jednostavno dvostruko „bez sumnje” i „moralo je biti”, koje počiva na hipotezi koja je zamisliva, ali nema činjenice koja bi je poduprla. Ne postoji znanost o tome, i, doista, nema temelja za znanost. Prosvjedujemo, u ime zdravog razmišljanja, protiv svemogućće moralnosti kojom je sustav izgrađen;

i činimo to iz istog razloga iz kojeg prosvjedujemo protiv jednako moćne nužnosti i per-se-nosti spekulativnih filozofa i teologa. Ovo je lažna znanost, a ne prava znanost. Sustav izgrađen na taj način krši svaki princip induktivne znanstvene metode. Apsurdno je tvrditi da učenje Biblije, da je Bog stvorio čovjeka na svoju sliku, treba ostaviti po strani za takve neutemeljene spekulacije maskirane u ruho znanosti. Bilo bi dobro prisjetiti se da je čak i profesor Huxley, koji je bio toliki agnostik u pogledu vjere da je izmislio naziv „agnostik” kako bi izrazio svoju negativnu vjeru, uvijek prosvjedovao protiv temeljnih načela darvinizma. Danas se općenito priznaje, osobito u Njemačkoj, da je darvinizam mrtav. Unatoč lažnoj znanosti, Biblija još uvijek živi.

Slijedeći isti trend mišljenja, pokojni Herbert Spencer konstruirao je svoj golemi sustav za objedinjavanje cjelokupnog znanja, gurajući Boga iz vida. Postulati g. Spencera, u donošenju zaključka da je evolucija univerzalna znanost, sadrže sve temeljne pogreške agnosticizma, pozitivizma, senzacionalizma, uz dodatak spencerizma. Ni znanost ni zdrav razum neće dopustiti prihvaćanje njegovih zaključaka. Ne postoji egzaktna znanost o tome. Ljudi širine i dubine, koji su gospodari znanstvenog procesa i koji guraju svoja istraživanja u vanjske regije, autoriteti su znanosti; i gotovo do čovjeka suprotstavili su se znanstvenim pretenzijama spencerovske evolucije. Louis Agassiz, Joseph Henry, Sir John William Dawson i Arnold Guyot, u ovoj zemlji, proglasili su doktrinu evolucije neznanstvenom i lažnom. Egzaktna znanost s druge strane vode prosvjedovala je s jednakom težinom autoriteta protiv brkanja evolucije sa znanošću. Mivart, najuspješniji prirodoslovac u Velikoj Britaniji, proglasio ju je „djetinjastom hipotezom”; Lionel Beale, autoritet u biologiji, to u potpunosti odbacuje, izjavljujući da je „korelacija, njezin pretpostavljeni princip, 'abrakadabra' mehaničke biologije.”

Pokojni profesor Virchow, „najistaknutiji kemičar na svijetu”, čovjek, prema izrazu The London Timesa, „suprotan svakoj vrsti ortodoksije, i potpuno nevin prema vjeri”, potvrdio je da je „od svoje objave, svo pravo znanstveno znanje krenulo u suprotnom smjeru;” i oblikuje krugove materijalističkih evolucionista, „mjehurićastih tvrtni”. Prof. Tait je izjavio da evolucionisti „ni u najmanjoj mjeri nemaju pravo biti rangirani kao fizičari”, tj. da su isključeni iz redova egzaktnih znanosti. Lord Kelvin je, svojim istraživanjima u matematičkoj fizici, oduzeo evolucionistu vijekove za vijekovima koji su bili apsolutno bitni za održavanje njegove hipoteze. To su karakteristični stavovi znanstvenih autoriteta u inozemstvu, ljudi koji imaju pravo nešto reći o ovoj temi.

Kad se od znanstvenih autoriteta okrenemo činjenicama, nalazimo da gospodin Spencer krši sva

načela induktivne metode. Njegov plan nema čvrstu osnovu pažljivo promatranih činjenica. Ne tumači ispravno činjenice koje iznosi. On stalno primjenjuje apriornu ili deduktivnu metodu na one činjenice koje može odabrati kao prikladne svojoj svrsi. Kao takozvani znanstveni sustav nije proizvod dosljednog logičkog utjelovljenja rezultata promatranja i racionalnog objašnjenja činjenica. Drugim riječima, to nije znanost. Pokojni DuBois Reymond pokazao je da postoji najmanje sedam provalija koje evolucionisti ne mogu proći. Da ih ne nabrajam, dovoljno je reći da u cijelom svemiru nikada nije primijećena činjenica koja ide u prilog bitnim postulatima evolucije – spontanom nastanku i transmutaciji vrsta.

Zašto onda ljudi prihvaćaju takve stvari kao znanost? Možda je to zato što su preplavljeni, kao što je rekao Malcolm Guthrie, golemošću sustava, zbog čega se čovjek osjeća kao u prisutnosti svemoći. Ili je to zato što su omamljeni i onespoblijeni za razmišljanje snenom upotrebom velikih riječi, pomoću kojih su mnoge bitne izjave predstavljene tako da su čak i obično točni mislioci ponekad iznenađeni prihvaćanjem onoga što ne razumiju? Neki su definiciju zakona evolucije g. Spencera okarakterizirali kao njegovo najpompeznije i najuzvišenije korištenje takvog jezika:

„Evolucija je promjena od neodređene, nekoherentne homogenosti, do određene, koherentne heterogenosti, kroz stalne diferencijacije i integracije.”

Ovo, kako se može prevesti na jednostavan hrvatski, glasi:

„Evolucija je promjena od ne-kako-sličnosti, o kojoj se ne može pričati, do nekako-sličnosti o kojoj se može govoriti općenito, kontinuiranim elizijama (izostavljanjem) nečega i spajanjem.”

Sada takve riječi kao što su diferencijacija i integracija imaju u matematičkoj znanosti različita i precizna značenja, koja su nemoguća u ovoj definiciji.

Onome tko poznaje podrijetlo evolucionističke sheme i ispitao je njezine znanstvene pretenzije načelima indukcije, čini se nevjerovatnim da bi se razumni ljudi osjećali prisiljenima, bez ikakvog boljeg razloga od toga, odustati od jasnog učenja Biblije, da je to objava od Boga, i zamijeniti to gledištem da je to prirodna evolucija. To je lažno takozvana znanost, ponovno, koja je napravljena da diskreditira Bibliju.

Ista stvar bi se mogla pokazati istinitom za tvrdnje da su znanosti geologije, astronomije, itd., kroz niz fizičkih znanosti, diskreditirale Bibliju. Samo zato što su takozvani znanstvenici proturječili temeljnim principima induktivne znanosti, te su znanosti čak izgledale kao da su u sukobu s Biblijom.

Pisac se dobro sjeća dojma koji je na njega ostavila knjiga geologa Lyella o „Antičnosti čovjeka”, knjiga koja je u ime znanosti bila puna, što je više moguće,

kršenja znanstvenih načela. Srećom, imao je privilegiju odnijeti je svom starom učitelju i prijatelju, Arnoldu Guyotu, koji je pustio svjetlo u mračna mjesta, pokazujući koliko su krajnje neznanstvene tvrdnje temeljene na nesavršeno promatranim i istraženim činjenicama i uzrocima povezanim s deltom Mississippija i s recesijom slapova Niagare.

Jedan tipičan slučaj pokazat će kvalitetu velikog dijela znanosti uključene u takva pitanja. Otprilike 1854. neki su bageri izvukli izgorenu ciglu i keramiku s dubine od 18 i 21 metra u dolini Nila. Pretpostavljajući da su pronađeni tamo gdje su napravljeni, i da su se naplavine taložile na njih brzinom kojom Nil sada čini svoje taloge, i da je to jedini uzrok na djelu, matematički je izračunato da relikti moraju biti stari od 12.000 do 60.000 godina. Jedan uzročni element koji je izostavljen bila je težina parčeta cigle, u vezi s činjenicom (također uzročnom) da je cijelo područje golema močvara tijekom poplave koja ga prekriva vodom veliki dio godine. Sir Robert Stephenson je nakon toga pronašao u Delti, blizu Damiette, na mnogo većoj dubini, ciglu sa žigom Mohammeda Alija (1808.). Netko je satirično rekao da je glavno pitanje u prvom slučaju trebalo biti ne „Koliko će dugo trebati da Nil nataloži 18 ili 21 metar naplavina?“, nego „Koliko će trebati cigli da potone 21 metar u močvaru?“ I od nas se očekuje da vjerujemo da je ova vrsta znanosti diskreditirala biblijsko učenje o relativno modernom datumu stvaranja čovjeka i podrijetla ljudske rase! To je znanost lažno tako nazvana.

Jedan od najnovijih zastupnika u ovom djelu diskreditiranja Biblije kao Riječi Božje – od čega je najviše moguće učinio svjetovni tisak, a mogli bismo dodati i vjerski tisak – jest tzv. asiologija. Slučaj profesora Delitzscha, s njegovim „Babelom i Biblijom“, još uvijek je svjež u svijesti. Njegove su izjave iznesene u ime znanosti, a Profesor je sebe shvaćao ozbiljno kao znanstvenika. Tjedan dana nakon svojih izjava, rekao je dopisniku američkog tiska:

„Sa znanstvenog gledišta, drago mi je da je moje predavanje ostavilo takav dojam. Drago mi je da se odustalo od učenja Crkve vezanih uz Stari zavjet, između ostalog, od teorije da je Savez na brdu Sinaj bio osobno Božje otkrivenje Mojsiju.“

Dopisnik je telegrafirao da je „car nedvojbeno smatrao da nikada ne bi bilo dobro da poglavar pruske crkve podrži znanstvenika koji poriče teoriju objave.“ A veliki svjetovni časopisi izbacili su naslove: „Biblija u peći znanosti“; „Biblija nije izdržala test znanosti“; i cijeli svijet kao da se okrenuo naglavačke zbog tog žongliranja pojmovima „znanost“ i „znanstveno“.

Urednik Otvorenog suda napisao je o tome: „Dogme kršćanstva su formulacije istine kako su ih tumačili naši preci. Neka Atanazije sa svojim ograničenim znanjem ne veže savjest Delitzscha!“

I tako, u ime znanosti, profesor Delitzsch postaje nepogrešiv! U međuvremenu, pokazalo se da je jedna stara Biblija pogrešiva i, kao sastavljena od mitova i legendi, ona odlazi u dim iz „lonca znanosti“; i gle, Babilon je odvaljen na mjesto Jeruzalema!

Ali što je sa znanostima o svemu tome? Kako tvrdnje profesora Delitzscha izdržavaju test načela koja upravljaju znanstvenim promatranjem, tumačenjem i konstrukcijom?

Oba profesorova predavanja zauzeta su, možda i nužno, ne s iznošenjem utvrđenih činjenica, već s dogmatskom tvrdnjom onoga što on smatra znanstveno utvrđenim činjenicama. Prazna tvrdnja zauzima mjesto znanosti. Četiri su stvari nesumnjivo dale nenormalnu važnost profesorovim izjavama: činjenica da su ga brkali sa svojim ocem, pokojnim dr. Franzom Delitzschom, velikim teologom, komentatorom i hebraistom, čovjekom sasvim drugačijeg reda od sina; njegova povezanost s njemačkim carem; njegovo privlačno retoričko predstavljanje općih mjesta biblijskog znanja; i sablažnjivost nekih od samih iskaza.

Kao reprezentativna se može uzeti izjava M. Halevyja, francuskog orijentalista, kojemu bi asirolozi vjerojatno dali vodeće mjesto – Francuzi koji su u ovom dijelu nedvojbeno distancirali Nijemce, što svjedoči njihovo otkriće Hamurabijevog zakonika. Nakon što je pohvalio opći karakter predavanja, utoliko što se bavi uobičajenim mjestima, prisiljen je dodati:

„Iskrenost me ipak tjera da ukažem na neke neumjesne, netočne i suviše izjave koje nagrđuju inače lijepo predavanje.“

I nakon što je istaknuo neke od ovih stvari, on dalje primjećuje:

„Ista predispozicija za počinak zadovoljan površnim izgledom pokazuje se u tumačenju koje se stavlja na figuru za koju se pretpostavlja da predstavlja Ezekielova kola, ali nema nikakve sličnosti s njom.“

Drugi arheološki stručnjaci pokazali su neznanstveni karakter Delitzschove tvrdnje da biblijska subota potječe iz Babilona, kao i doktrina da je Jehova Bog; ti se „znanstveni“ zaključci temelje na najobičnijem etimološkom nagađanju.

Nakon što je iznio sve ove stvari, kojima se većina autoriteta protivi kao neutemeljenim ili irelevantnim, profesor Delitzsch, govoreći sa svog najvišeg pijedestala znanosti, zaključuje:

„To su činjenice koje su, sa stajališta znanosti, nepromjenjive poput stijene, koliko god tvrdoglavo ljudi s obje strane Atlantika pred njima zatvarali oči.“

„Nebo čuva znanost!“ čovjek je gotovo spreman uzviknuti. Znače li išta „činjenice“ i „znanost“ u ovom dobu prosječnom iskorištavaču najnovijih spekulacija? I trebamo li vjerovati da razumne i uzvišene izjave Biblije trebaju popustiti pred takvom pseudo znanostima?

Očigledno, profesor Delitzsch ima vrlo tanku koncepciju o tome što se podrazumijeva pod znanošću – izvanredne kao što su i tvrdnje koje iznosi u njeno ime. Još nije došlo vrijeme da se odjel Asiriologije, bilo sam po sebi bilo u odnosu na biblijske zapise, izgradi u dosljedan znanstveni sustav. Za to će biti potrebno shvaćanje otprilike svih utvrđenih činjenica i provjerenih, obrazloženih zaključaka, koji će obuhvatiti cijelu regiju, kada je

LIJEČNIČKI ISPIT KRŠĆANSKE ZNANOSTI

Dr. John W. Churchman, iz bolnice Johns Hopkins u Baltimoreu, pridonosi *The Atlantic Monthly* (travanj) iscrpnom analizom „Kršćanske Znanosti”. Njegov je članak, dok je bio u tijeku pripreme, bio podvrgnut kritici nekih od najvećih autoriteta u filozofiji i medicinskoj znanosti u zemlji, a Bostonski Transcript ga smatra „možda najtemeljitijim i najpouzdanijim ispitivanjem temelja Kršćanske Znanosti koje je dosad učinjeno.”

Temeljne postavke na temelju kojih se Kršćanska Znanost može oblikovati u sustav, i na koje mora biti usmjerena svaka kritika tog sustava, navedene su na početku članka ovim izrazima:

„1. Bog, Ego, je Sve u svemu, jedini Život, Supstanca i Duša, jedina Inteligencija Univerzuma. On je Um i ispunjava sav prostor. 2. Čovjek je prava slika Boga; on nema svijest o materijalnom životu ili smrti; njegovo materijalno tijelo je smrtno vjerovanje; on je bio, jest i uvijek će biti savršen. 3. Znanje. Znanje dobiveno materijalnim osjetilima je stablo čiji su plodovi grijeh, bolest i smrt. Dokazi osjetila ne mogu se prihvatiti u slučaju bolesti, kao što nije ni u slučaju grijeha. Fizička osjetila su jednostavno uvjerenja smrtnog uma. 4. Materija ne može biti stvarna. Budući da je Bog sve, materija je ništa. 5. Zlo. (a) Grijeh. Pogreška je nestvarna. Sve što je Bog stvorio je dobro; stoga nema zla. (b) Bolest. Zdravlje nije stanje materije. Ljudski um proizvodi organsku bolest jednako sigurno kao što proizvodi hysteriju. (c) Smrt je iluzija. (d) Lijek. Lijek za grijeh, bolest i smrt – budući da su sve iluzije – je uništenje iluzije. Kršćanstvo je demonstracija božanskog načela koje istjeruje zabludu i liječi bolesne. Duša ne može griješiti niti biti izgubljena. Sveto pismo mora se tumačiti duhovno.”

Četiri velika puta dokaza, prema gledištu dr. Churchmana, vode do demonstracije „suštinske neosnovanosti” Kršćanske Znanosti. Prije svega, kaže on, to prkosi kanonima povijesti, kada je u pitanju naše pravo na otkriveno podrijetlo. „Ljudi koji su čitali povijest naučili su posumnjati u takve tvrdnje. Znaju da su tisuće takvih tvrdnji izrečene prije.” Štoviše:

„Samo u rijetkim slučajevima bilo koja nova Istina je bljeskom iznesena na vidjelo; pravilo koje povijest uči je – polagano teturanje u mraku dok se ne dosegne svjetlo. Pretpostavljeni dokazi, budući da su nam veliki zakoni života koji su se stvarali u povijesti učinili vrijednima, su

cijela regija istražena. Uspostavljanje ispravne hipoteze o odnosu Babela i Biblije, kako bi ona postala znanstvena teorija, moglo bi se ostvariti u budućnosti; ali u međuvremenu, dok kritičari nagađaju, nemojmo zaboraviti da, na sudu zdrave logike i razuma, biblijsko gledište o podrijetlu religije božanskim otkrivenjem Adamu, Noi, Abrahamu i Izraelovoj lozi ima pretpostavku u svoju korist u odnosu na sve koji dolaze. – Istraživač Biblije.

protiv Kršćanske Znanosti. Sustav se ne uspijeva uskladiti s prošlošću. Naglašeno ne uspijeva pokazati najavne simptome istine. I, osim svih ostalih razloga, ovo su jake točke protiv.”

Dr. Churchman nastavlja s razmatranjem Kršćanske Znanosti kao sustava filozofije:

„Beskompromisni idealizam koji nam gospođa Eddy nudi... postavlja se kao objašnjenje, a zapravo je potpuno izbjegavanje. Poricati da materija postoji i tvrditi da je ona iluzija, samo je još jedan način da se potvrdi njezino postojanje; oslobođeni su vaše sugestije od objašnjavanja činjenice, ali su prisiljeni objasniti iluziju... Ja mirišem ružu, i te noći sanjam ono što sam učinila. Oba čina, kaže gđa Eddy, su snovi. Onda odgovaram, kako objašnjavate moje prepoznavanje dviju aktivnosti kao različitih po vrsti? Ako su sve psihičke pojave snovi, zašto ja samo određene psihičke pojave prepoznajem kao snove? Izjednačiti iluziju i osjet znači uravnotežiti inče s funtama; a ne objašnjava ni jedno ni drugo. Veliki idealni filozofi prepoznali su ovu nedostatnost; premda je Berkeleyeva slabost bila to što je nije uspio jasno prepoznati. Kant, Leibnitz, Fichte i Hegel bili su idealisti s kvalifikacijom; i ova je kvalifikacija bila njihov spas. Ali gospođa Eddy nije učvrstila svoj položaj ni na koji način. Jer svjedočanstvo osjetila za nju je apsolutno neprihvatljivo: ne zato što nije konačno, nego zato što je u biti lažno. Ona sasvim zanemaruje činjenicu da je, sve dok nemamo vanjski standard, možda nemoguće dokazati pouzdanost izvještaja osjetila, jednako tako, iz istog razloga, nemoguće je dokazati njihovu nepouzdanost.”

Ako je Kršćanska Znanost neuvjerljiva kao filozofija, tim više je, izjavljuje dr. Churchman, kao znanost. O ovome on piše:

“Ožalosnoj netočnosti pridodana je labavost izjave i argumenta koji su jednostavno smiješni. 'Dugovječnost raste', kaže nam gospođa Eddy, 'jer svijet osjeća alternativni učinak istine.' Je li ovo nagađanje ili statistika? Želi li nam ona ozbiljno reći da je od 1865. godine, ili negdje oko toga, blagi utjecaj koji Kršćanska Znanost ima na svijet doista produžio život? Mogu li statistike prikupljene u razdoblju koje pokriva samo trideset osam godina doista dokazati nešto o dugovječnosti i njezinu uzroku? Ima li ona ikakvog znanstvenog razumijevanja značenja statistike i golemih razdoblja koja ona mora pokriti da bi imala bilo kakvu vrijednost?...

„Opet, primijetite apsurdno objašnjenje djelovanja lijekova. 'Kada bolesni ozdrave', rečeno nam je, 'upotrebom lijekova, zakon općeg uvjerenja, koji kulminira u individualnoj vjeri, liječi; čak i ako oduzimaju individualno povjerenje u lijek ...kemičar...liječnik i medicinska sestra opremaju lijek svojom vjerom, a većina uvjerenja vlada.' Acetanilid, dakle, snižava temperaturu djelovanjem na živčani centar koji koordinira toplinu, jer većina ljudi, ili sam pacijent, vjeruje da je to tako. Pa, činjenica je da većina ljudi nikad nije čula za acetanilid, ili toplinsko središte... i da je njegovo djelovanje, tako daleko od toga da ovisi o uvjerenju pacijenta, opaženo na životinjama, za koje se može razumno pretpostaviti da nemaju nikakva uvjerenja na tu temu!”

Posljednja stavka u optužnici je da je Kršćanska znanost „u osnovi nekršćanska”:

„Filozofija gospođe Eddy bogohulnija je od njezina egzegetskog sakaćenja. Biblija ima malo ili ništa za reći o podrijetlu zla; jer izvještaj o padu, naposljetku, nije objašnjenje, nego opis. Ali ima mnogo toga za reći o čovjekovom stavu prema problemu... Od Postanka do Otkrivenja riječ je: 'Izdrži'; a sam Krist nikada nije pokušavao tretirati kao nešto manje od činjenice tugu svijeta, pred svojim udjelom u kojoj se je čak i njegova vlastita hrabrost gotovo uzdrimala. Nigdje nema ni najmanjeg biblijskog opravdanja za očekivanje imuniteta od boli. Nigdje nije nacrtana ružičasta slika. Jedino rješenje

problema od prvog do posljednjeg je staromodno povjerenje inteligentne resignacije. Ali za Kršćansku Znanost istina je suprotna. Uz nalet hrabrosti koji nije ništa više od hrabrosti, glupa tvrdnja o sigurnosti zamijenjena je veličanstvenom i trijumfalnom vjerom. Patnja više nije tajna, a povjerenje je nemoguće. Mrka Jobova filozofija, koja je rijetko u povijesti uspjela dovesti do čvrste vjere koja čini ljude, biva pometena jednim udarcem; a na njenom mjestu imamo ženstvenu hrabrost vulgarne vjere sigurnosti. U suštini nedostaje plemenitosti. Da se to od početka smatralo istinom, povijest bi izgubila svoje poglavlje heroja. Osuđuje ga racionalna filozofija i posramljuje kršćanska vjera; i svojim temeljnim protivljenjem teoriji Svetog pisma o rješenju problema zla, žigosa se kao kriminalno nedosljedna. Nije ništa manje nego bogohuljenje – i to bogohuljenje najpodmuklije vrste – iskriviti jednostavnu filozofiju Biblije, sve dok ljudima ne ponudi jadnu zabludu da trebaju u potpunosti izbjeći patnju, bez relativno velikog udjela u kojoj nijedno ljudsko biće, poznato je, nije prošlo njegovih sedamdeset. Ovdje leži suštinska neutemeljenost praktične Kršćanske Znanosti; da je predložena filozofija koja pretpostavlja da je čovjek stvoren namjerno za savršenu sreću u ovoj dispencijaciji, – pretpostavka koja je istovremeno neopravdana ako je filozofija temeljena na promatranju, i neutemeljena ako je Sveto pismo standard.” – *Literary Digest*.

„TRAŽITE GOSPODINA I ŽIVJET ĆETE”

– AMOS 5:4-15 – 18. RUJNA –

Naša lekcija odnosi se na Amosovo proročanstvo; Amos je poznat kao jedan od prvih proroka koji je zapisao poruku koju je prenio. Istina, Mojsije je bio prorok, a njegova učenja imamo u pisanom obliku – i David je bio prorok, a njegova imamo u Psalmima; ali Mojsijeva proročanstva bila su uglavnom kroz tipove koje je, pod božanskim vodstvom, ustanovio, a Davidova proročanstva bila su u poetskom obliku, za koja se nije smatralo da su proročanstva sve dok ih naš Gospodin i apostoli nisu tako istaknuli. Čini se da Samuel, prorok, nije napisao nijednu od svojih nadahnutih poruka, kao ni Ilija, ni Elizej, niti drugi u njihovo vrijeme. Amos pripada razdoblju otprilike jedno stoljeće nakon Ilije i gotovo stoljeće prije Izaije, te oko dva stoljeća prije Jeremije, Ezekielia i Danijela. Amos je izjavio da je skromnog porijekla; njegovi roditelji nisu bili slavni, niti je on bio obrazovan među sinovima proroka. Poput Davida, bio je nježan ovčar, zemljoradnik, na kojega je Gospodin izlio svoj duh sa silnom snagom, poslavši ga da objavi katastrofe koje će sigurno doći na Izrael osim ako promjena kursa ne poništi zasluženu kaznu za njihova bezakonja.

Glavni udar Prorokove poruke pao je na deseteroplemensko kraljevstvo Izraela, ali je božanska

metoda predstavljanja stvari vrijedna pažnje. Prorokova poruka započela je sa susjednim narodima: (1) Damask, glavni grad Sirije na sjeveru, spominje se kao da je u skladu s božanskim kaznama; (2) Filistejci na zapadu; (3) narod Tira na sjeverozapadu; (4) Edomci na jugu; (5) Amonci gotovo na istoku; (6) Moapci na jugu; (7) Juda na jugu; na kraju, središte Prorokove poruke, Izrael – deseteroplemensko Kraljevstvo. Možemo zamisliti pozornost koju bi izraelski narod posvetio njegovoj poruci kada bi čuli kako s njegovih usana padaju riječi koje opisuju nevolje koje dolaze na okolne narode koji su im bili neprijatelji; ali kako je krug postajao sve už i už, a težina Prorokovog svjedočanstva se pokazala posebno protiv njih samih, možemo biti sigurni da je postojao intenzivan gnjev. Ako su prvo vikali: „Pravi prorok!”, vjerojatno su naknadno zaškrgutali zubima na njega. Ovo osuđivanje Izraela javlja se uglavnom u poglavljima 3-6 i u poglavlju 7, 9-17. Kada je prorok otišao tako daleko da je otvoreno rekao o padu vladajuće dinastije, Amazija, knez Betela, se umiješao, nalažući Amosu da se vrati u svoju zemlju. Ali pod posebnom snagom Duha Svetoga, koristeći ga za isporuku određene poruke, Amos se odbio vratiti kući

dok ne izvrši svoj zadatak, i dodao je odmazdi Izraelu neka proročanstva koja se odnose na kneževu vlastito kućanstvo.

PROMIJENJENI UVJETI – PROMIJENJENE METODE

Izvlačeći pouku iz ovih Amosovih iskustava primjenjivu na nas danas, moramo zapamtiti da Gospodin više ne šalje svoje poruke na ovaj način. Uvjeti su se promijenili, okolnosti su se promijenile, a proročanstva one vrste koje je nadahnuo Gospodin u ranim danima više nisu njegova metoda. U pogledu ovih proročanstava, apostol Petar nam kaže: „U stara vremena proročanstva nisu dolazila voljom čovječjom, nego su govorili sveti Božji ljudi potaknuti Duhom Svetim” (2. Pet 1, 21), „Njima je bilo otkriveno da nisu sebi, nego nama posluživali ono što su vam sada objavili oni koji su vam najavili evanđelje po Duhu Svetome poslanom s neba.” (1. Pet 1, 12).

S obzirom na promijenjene uvjete i različitost djelovanja božanske moći, na nama je propovijedati Riječ svakome tko ima uho da čuje, skrenuti pozornost na primjenu proročanstava i svjedočanstava drevnih vremena, i tako učiniti poznatim božanski plan onako kako ga trebaju razumjeti oni kojima je namijenjen – pravi Izraelci u kojima nema prijekare. Bilo tko da u sadašnje vrijeme poduzme kopirati Iliju ili Amosa ili druge drevne proroke značilo bi potpuno pogrešno shvaćanje s njegove strane u pogledu božanske volje i poruke – moglo bi se čak pretpostaviti da ukazuje na mentalnu neuravnoteženost. Kao što apostol izjavljuje, govorimo ono što znamo i svjedočimo za ono što je prije rečeno za našu opomenu. Ipak, postoji dobra lekcija za nas u metodi koju je Gospodin vodio proroka da primi u prenošenju svoje poruke.

Naš nam Gospodin u ovoj Evanđeoskoj dispencijaciji ostavlja znatnu slobodu u izboru sredstava za služenje njegovoj stvari, potičući nas, međutim, da budemo mudri kao zmije i bezazleni kao golubovi, i obećavajući nam nagrade proporcionalne s takvom pažnjom u njegovoj službi koju on može posebno blagosloviti i koristiti. Oni koji mudro koriste talente i funte koje su im povjerene imat će razmjerne nagrade kada se Kraljevstvo uspostavi. Primijetimo onda, u korištenju naše slobode i u skladu s Učiteljevom naredbom da budemo mudri kao zmije, primijetimo kako je Prorokova poruka o neugodnim i strašnim stvarima, sve istinitim, započela na takav način da je prikovala pažnju njegovih slušatelja. Apostol Pavao prakticirao je ovu istu mudrost i kasnije je spomenuo nekima koje je doveo do spoznaje Gospodina; rekao je: „Pošto sam lukav, uzeo sam vas lukavstvom” – tj. iznio sam vam stvar u obliku koji će biti najprivlačniji vašim srcima. Međutim, nije iznio ništa neistinito. Istina se može izreći u više ili manje ukusnom ili neukusnom obliku.

„NEĆE SVI KOJI KAŽU GOSPODINE, GOSPODINE”

Još jedna lekcija u vezi s Amosovom porukom je da su njegovi protivnici ustali među onima koji su javno bili religiozni – svećenici; a tako je bilo i s našim Gospodinom i apostolima. Svećenici i vjeroučitelji toga vremena bili su glavni protivnici Evanđelja u njegovoj istini i čistoći, a to isto moramo očekivati i u naše vrijeme. Istina, u omjeru kako je objavljena u svojoj čistoći, uvijek je izazivala protivljenje, i uvijek je nalazila svoje glavne protivnike među onima koji imaju „oblik pobožnosti” – ali općenito među onima kojima nedostaje njezina moć.

Naša pouka je dio prorokove molbe Izraelcima da se vrate u sklad s Bogom i spriječe nesreće koje se inače moraju očekivati. Povijest tog vremena pokazuje nam da je to bilo vrlo prosperitetno razdoblje, ne samo za Judu nego i za deseteroplemensko kraljevstvo. Blagostanje je bilo zemaljske vrste. Bogatstvo je akumulirano, ali ono je bilo u rukama bogatih i velikih, i Prorok nastavlja upozoravajući bogate da se sa siromašnima nepravedno postupa, i on nagovještava da bi iz ovog izvora nevolja konačno došla – jedini uvjet pod kojim bi se mogli nadati da će živjeti kao nacija bio bi traženje Gospodina. Bilo bi im uzalud tražiti pomoć u Betelu ili u Gilgalu ili u Beeršebi, središtima njihovih vjerskih institucija, koje su bile korumpirane. Sve će te vjerske institucije pasti u nevolju koju je prorok predvidio. Samoga Gospodina treba tražiti poštenim srcem, inače bi uzrokovao razaranje da izbije poput požara koji će proždrijeti Josipovu kuću (Dom Josipov). Kraljevstvo od deset plemena ovdje se naziva kućom Josipa, jer su plemena Efrajim i Manaše imala prevladavajući utjecaj u narodu, a ova su dva plemena proizašla iz Josipa; stoga je požar koji je izbio u Josipovoj kući značio uništenje koje će doći na deseteroplemensko kraljevstvo ako se ne pokaju.

Prorok nastavlja s konkretiziranjem nekih nedjela zbog kojih su bili u opasnosti: Pravda nije bila donesena na njihovim sudovima. Umjesto slatkiša Pravde, oni koji su se obratili njihovim sudovima, ako su bili siromašni, dobili su pelin – to jest, gorčinu, razočarenje. Prorok objavljuje da oni spuštaju pravednost na zemlju; pravičnost nije bila pitanje primarnog razmatranja; ali, kako dalje ističe, mito je bilo rašireno, a bogatstvo, moć i utjecaj mogli su postići gotovo sve. Mora doći do okretanja od ovog stanja, a olakšanje može doći samo od okretanja ka Gospodinu. Prorok govori o božanskoj moći jezikom donekle sličnim onom koji je koristio Job (9, 9; 30, 31). Ukazujući svojim slušateljima na skupinu Plejada u zviježđu Bika i na Orion, želio je vidjeti da je onaj čija im je pomoć potrebna bio onaj koji je mogao stvoriti zemlju i nebo također – onaj koji je bio u stanju ne samo sakupiti vode u mora, nego također sposoban

pozvati vodu natrag iz mora u oblake, i ponovno je izliti na zemlju u njezinim godišnjim dobima. Ovaj veliki Bog bio je onaj kojeg su trebali, a svi ostali koji bi im pomogli bili bi nemoćni protiv njega.

GOSPODIN BRINE ZA SIROMAŠNE I POTREBNE

U retku 9 on nagovještava da će Božja sila biti sa siromašnima i potlačenima za njihovo izbavljenje, i da bi to značilo uništenje protiv jakih i moćnih, onih koji mrze ukor i gnušaju se čestitih, koji se suprotstavljaju svakome tko kori nepravdu.

Reci 11 i 12 navode i određuju prirodu nepravde koja se prakticira i koje se treba odreći i prekinuti. Redak 13 implicira da je među Izraelcima bilo nekih koji nisu odobravali opći kurs, ali budući da su bili bespomoćni i u manjini, šutjeli su iz razboritih razloga, jer vrijeme je bilo zlo, a zalaganje za potlačene donijelo bi im nevolje, a da potlačenima ne donese olakšanje. Ali Amos je bio posebno opunomoćen od Gospodina da da upravo ovaj ukor, i stoga on ne smije šutjeti zbog razboritosti ili iz bilo kojeg drugog razloga, već mora svoju poruku govoriti hrabro. Slično tome, nije dužnost svakog od Gospodinovih ljudi danas zauzeti Amosovo mjesto i postati javni prekoritelji javnih službenika, itd., čak iako mogu vidjeti da se prakticira nepravda. Razboritost, mudrost, treba koristiti u vezi sa svime što radimo. Naša današnja zadaća nije da korimo narode, nego da dopustimo da naša svjetla tako svijetle da drugi mogu vidjeti naša dobra djela i slaviti Oca koji je na nebesima. Naš Gospodin izjavljuje da će ukoriti narode, poniziti njihov ponos, zbaciti moćne s njihovih položaja, uzvisiti ponizne u svoje vrijeme; i svome narodu kaže: „Čekajte me, govori Gospodin, do dana kad se dignem na plijen.” (Sef 3, 8).

Lekcija završava prorokovim poticajem da njegovi slušatelji izvrše temeljitu reformu – traže dobro a ne zlo, vole pravdu i mrze grijeh. Kad bi učinili ove stvari, onda bi doista mogli na sebe primijeniti Božja obećanja, kao što su već bili spremni učiniti, tvrdeći da su njegov narod. Takve bi tvrdnje bile dovoljno prikladne ako bi bile u skladu s božanskim zahtjevima, ali ne inače; Gospodin bi im bio milostiv kad bi kao narod došli u sklad s njegovim propisima i zahtjevima, ali inače moraju očekivati disciplinske mjere i kazne koje su već prorečene.

Imajući na umu da su Izraelci bili predodžbena nacija, dovoljno dobro skeniramo tekst i kontekst da vidimo je li bilo što povezano s Amosovim proročanstvom imalo veću primjenu nego što se činilo njemu i ljudima njegova vremena. To s pravom možemo očekivati iz već navedenih riječi apostola Petra i iz drugih primjera u proročanstvima. Na primjer, u Davidovim proročanstvima koliko je malo onaj koji

je izgovorio riječi „nijedna mu se kost neće slomiti” razumio stvarno ispunjenje njegove izjave. Opet, kad je rekao: „Nećeš ostaviti dušu svoju u šoulu, niti ćeš dati da svetac tvoj vidi trulež,” kako su samo David ili narod Izraela razumjeli značaj tih riječi – da je David bio prorok, i ovim je jezikom nesvjesno govorio o Kristu i njegovom uskrsnuću od mrtvih – iz šoula. Dakle, dok shvaćamo prikladnost Amosovih riječi za ljude kojima su bile posebno upućene, nalazimo određene stavke u vezi s ovim proročanstvom koje impliciraju još veće ispunjenje njegovih predviđanja nad nominalnim Izraelom na kraju ovog doba.

DIVOVI NA ZEMLJI NAGOVJEŠĆUJU ZLO

Nije na nama da tvrdimo da je danas Pravda pala na ulicama i da Pravdu ne može učiti; nije na nama da tvrdimo da su siromašni neumjereno oporezovani ili slomljeni ili opljačkani. Naprotiv, mi slobodno tvrdimo da postoji velika količina pravde dodijeljena na sudovima „kršćanstva”. Ponekad smo se pitali kako su tjelesni ljudi ikada spojili toliko mudrih, pravednih i razumnih zakona i propisa. Ipak, postoji neki smisao u kojem nepravda, nejednakost, sada djeluje, ne toliko kroz neko pojedinačno zlo koliko kroz promijenjene uvjete u kojima živimo. Blagoslovi novog razdoblja, koji nam dolaze pod društvenim uvjetima koji se temelje na individualnoj sebičnosti, imaju tendenciju učiniti nekolicinu vrlo bogatima, a uskoro se bojimo da će se otkriti da djeluju tako da mnoge čine vrlo siromašnima.

Prisvajanje prednosti našeg vremena, iako se provodi legalno, prema zakonima koji su nekoć bili pravedni, očito će dovesti do velikih poteškoća – stavljajući moć i financijsku kontrolu svijeta u ruke relativno nekolicine. Istina, tih nekoliko divova još uvijek je vrlo umjereno u svojim zahtjevima i poslovima, neki od njih čak i velikodušni; ali čini se da Sveto pismo jasno implicira da neće proći dugo dok njihova moć, voljno ili nevoljno, ne bude toliko iskorištena da donese veliku nevolju masi čovječanstva, meljući ih kao između dva mlinska kamena. S ovog stajališta, Kršćanstvo bi moglo prisvojiti prorokove riječi; ali možemo biti sigurni da oni na moći i položaju nisu skloni poslušati Amosa ili bilo koga drugoga, i stoga moramo očekivati ono što Sveto pismo posvuda ističe, da će svrgavanje Kršćanstva doći iznenada, u vrijeme nevolje kakvog nije bilo otkako postoji nacija; i da će u ovom sukobu Gospodin, koji je napravio Plejade i Orion, biti onaj koji će ojačati oplijenjene protiv jakih, tako da će oplijenjeni ustati protiv jakih u anarhiji (Redak 9).

Završetak Amosovog proročanstva govori o oporavku Izraela i blagoslovu Gospodnjem koji će biti nad cijelim čovječanstvom, uključujući i pogane, u to vrijeme. Ovo je proročanstvo koje je apostol Jakov

citirao na Vijeću u Jeruzalemu, govoreći: „Poslije toga ću se vratiti i opet ću sagraditi Davidov šator, koji je bio srušen; i ponovo ću sagraditi njegove ruševine, i postaviti ću da ostatak ljudi traži Gospodina i svi pogani, na koje se zove moje ime, govori Gospodin, koji čini sve te stvari.” (Djela 15, 16.17). Živimo u vrijeme kada će se ovo proročanstvo ispuniti. Obnavljanje prirodnog Izraela uskoro će se dogoditi

pod ponovnom uspostavom Božjeg Kraljevstva u svijetu – onog koje je nekoć bilo predodžbeno predstavljeno u kralju Davidu, ali koje će se zapravo uspostaviti u većem Davidu – „Ljubljenom.” Pod tim Kraljevstvom, ponovno uspostavljenim pod povoljnijim uvjetima, nebeskim Kraljevstvom, ostatku ljudi će biti dana prilika da traže Gospodina, jer će spoznaja Gospodnja ispuniti cijelu zemlju.

TROMJESEČNI PREGLED

– 25. RUJNA –

Ključni tekst: „Milosrdan je i milostiv Gospodin.” – Psa 103, 8.

Uistinu su Gospodinovo milosrđe i milost u Međunarodnim lekcijama tromjesečja koje završava ovim osvrtom. S velikom strpljivošću i dugotrpeljivošću Gospodin se smilovao predodžbenom narodu, kući slugu, pozvanoj ustrojiti i napraviti tipove koji ilustriraju njegove milosne namjere za kuću sinova koja će ga slijediti, i, uzgred, pripremiti „Izraelce bez lukavstva” za duhovne blagoslove koji bi proizašli iz njihovog prijenosa u „kuću sinova”. I ne samo pripremanje ovog ostatka, već i svih onih koji su bili vjerni kao članovi „kuće slugu”, potvrđujući svoju odanost Gospodinu, čija je nagrada biti privilegija predstavljanja nebeskog

Kraljevstva kao njegovih ljudskih zastupnika na zemlji. Ali iako je to istina, koliko je veće Božje milosrđe kako ga vidimo i doživljavamo mi koji smo iz kuće sinova, prihvaćeni u Ljubljenome! Kako je samo milostiv Gospodin prema svima onima koji žele ići stopama Kapetana svoga spasenja! Kako su izdašne pripreme napravljene, ne samo za njihovu konačnu nagradu, već i za njihovo ohrabrenje tijekom proputovanja prema nebeskom gradu, s pripremom također za prelazak, pokrivanje i konačno brisanje njihovih slabosti od strane i kroz njega koji nas je ljubio i kupio svojom vlastitom dragocjenom krvlju.

POTICAJNE RIJEČI VJERNIH RADNIKA

VOLJENI PRIJATELJI:

Otkako sam vam zadnji put pisao, uživao sam nekoliko dana u sretnoj službi Istine. Možda će vam biti drago čuti događaj pomalo neobičan u općem iskustvu kolportera. U traženju narudžbi za našu radosnu vijest u gradu B _____ prije nekoliko dana obraćao sam se trgovcu kada se okrenuo i rekao: „Brate L _____, što misliš o ovoj knjizi?” (Od tada sam saznao da je taj brat L _____ jedan od najistaknutijih baptističkih propovjednika Južnog Arkansasa.) Kao odgovor rekao je: „Kupite to i čitajte, a ako vam se ne sviđa, ja ću vratiti vaš novac,” i prije nego što sam otišao prodao je nekoliko knjiga za mene. Jedan od prisutnih gospodina reče: „Stranče, zašto nam ne možeš propovijedati ovdje?” Odgovorio sam da bih to rado učinio ako bi se mogla imati kuća i zajednica, nakon čega mi je ovaj dragi stari brat L _____ ponudio korištenje baptističke crkve. Njihova je propovjedaonica bila zauzeta u 11 ujutro i 20 sati, pa su mi dali 15 sati. Na njihovoj službi u 11 sati svećenik je najavio popodnevnu službu, a njegove su riječi bile otprilike sljedeće: „Tema ove večeri bit će 'Božji plan spašavanja čovjeka.' Čovjek koji će propovijedati prodaje jednu od najdivnijih knjiga devetnaestog stoljeća i ako je nemate, inzistiram da to učinite odmah i pročitate je pažljivo i uz molitvu. Knjiga će vas naučiti više za tjedan dana nego što ste cijeli život znali o Bibliji.”

Društvo je poslalo ovom dragom baptističkom bratu „Plan vjekova” u obliku KULE. Razmislite o tome što je ova investicija od pet centi učinila u snažnom probuđivanju jednog od Božjih usnulih u Babilonu; sljedeći u prodaji četiri ili pet svezaka, koji će se bez sumnje proširiti; sljedeće je dovelo do naše službe u tri sata, za koju sam kasnije saznao da je dvoje ljudi navelo na čitanje – i tako se dobar posao nastavlja, i, aleluja! znamo da će biti dovršen na slavu Oca i dobro njegovih stvorenja.

S poštovanjem u Kristu, EZ JOHNSON, – Kolporter.

DRAGA BRAĆO:

U prilogu pronađite moje izvješće koje usput pokriva neke vrlo dragocjene sezone zajedništva i služenja s prijateljima, a također označava i neke vrlo gorke suprotnosti s Istinom. Najteže uvjete s kojima sam se susreo od početka rada mislim da sam zatekao u N _____. Osjećaj je tamo prilično gorak. Imali smo vrlo miran sastanak u dvorani prve večeri, ali druge večeri ljudi episkopalne crkve imali su vrtnu zabavu (što god to značilo) otprilike jedan blok od našeg mjesta sastanka. To je naravno dovelo u selo mnoge iz okolnih zemalja. Duh veselja uvjetovan okupljanjem gomile, zajedno s izrazima prijezira ili neodobravanja naše vjere od strane onih na vlasti,

pretpostavljam, naveo je neke od „niže vrste” da djelima koja graniče s nasiljem pokazuju prijezir kakav su drugi bili zadovoljni izraziti riječima. Tijekom naše službe veliki kamen bačen je usred dvorane. Drugo kamenje je bačeno na kuću, pokazujući zlonamjernost zajednice. Nastavili smo službu do kraja govora i radovali smo se što smo smatrani dostojnima trpjeti takve stvari radi Istine.

S kršćanskom ljubavlju i pozdravom svima, Ja sam kao i uvijek, Srdačno Vaš u vjeri,

JOHN HARRISON, – Putujući brat.

DRAGI BRATE RUSSELL,

Odavno sam osjećala da mi je dužnost pisati vam i reći da sam ostavila po strani strahove koje sam do sada držala u svom srcu za literaturu MILENIJSKE ZORE (jer užas je bio prije nego što sam to sama shvatila). Zнала sam samo da su najbolji članovi naše Crkve bili namamljeni od Crkve čitanjem vaše literature. Jednom sam kupila prvo SVANUĆE od Kolportera, a da nisam znala što je to. Kad je isporučena, rekla sam: „Imam novac za tebe, ali želim da shvatiš da neću pročitati knjigu; drugačija je od onoga što sam mislila da jest. Platit ću ti za to, ali knjiga će ući u peć, zapalit ću je.” Kako bih mogla čitati knjigu čiji bi me utjecaj izmamio iz Crkve u čijoj sam se kolijevci ljuljala i u čijoj sam kolijevci uspjavljivala svoju djecu? Sada nemam takvog straha ili užasa, ali spremna sam se odreći ne samo svoje Crkve nego i svojih voljenih također i pobjeći u pustinju za Istinu.

Nestrpljiva sam da se povučem iz Crkve, a također bih željela neke traktate prikladne za metodističke ljude.

Tvoja sestra u Kristu, SARAH E. CASE, – Illinois.

DRAGI BRATE RUSSELL:

Primio sam vaše posljednje pismo i zahvaljujem na lijepim pozdravima. Moje primanje dva dodatna blagoslova blizu jedan drugoga ponukalo me da napišem ovih nekoliko redaka da ih možete podijeliti sa mnom. Jučer ujutro prilikom „isporuke” sreo sam gospođu kojoj sam predao Sv. I. prije nekoliko tjedana, na čijem sam kraju umetnuo traktat o „Što je duša?” Rekla mi je da je pročitala oboje, i rekla je da je pročitala dosta biblijske literature o pitanju duše, ali od svega toga ništa joj nije pružilo zadovoljstvo koje joj pruža traktat. Svezak je već posudila jednom starijem gospodinu, koji ga je također pročitao i jako ga zanima. Dobio sam narudžbe za Sv. II. i III. od gospođe i ona želi dobiti cijeli set.

Drugi slučaj također je onaj gospođe kojoj sam predao Sv. I. U vrijeme kada sam primio njezinu narudžbu primijetio sam da je više nego obično zainteresirana za biblijske teme; pa sam stavio oznaku pored njenog imena u svojoj knjizi narudžbi, sa

svrhom da posjetim u neko vrijeme, što sam i učinio. Na pitanje kako joj se sviđa knjiga, rekla je: „Veličanstvena, i želim sljedeću! Prije nego što odete nazovite i primite moju narudžbu za broj prvog sveska, koji će se koristiti kao božićni dar.” Obavijestila me je da je nekoliko godina razmišljala o temama detaljno sadržanim u „Planu vjekova” i doista se činila sretnom što je dobila knjigu.

Zahvaljujem Bogu što mi je dopušteno primiti takve privilegije i molim se da mogu postati sve vjerniji „upravitelj.”

S kršćanskom ljubavlju ostajem, Vaš brat i sluga u Kristu, CARL F. HAMMERLE, – Kolporter.

MOJ DRAGI BRATE, PASTOR RUSSELL:

Pišem vam da izrazim svoju duboku zahvalnost Bogu i vama njegovom slugi, što sam kroz čitanje vaših knjiga i proučavanje Riječi Božje u vezi s onim što ste napisali doveden u jasnije sunce njegove blagoslovljene objave, i radujem se što to vidim sa stajališta za koje čvrsto vjerujem da je Božje. Bog je doista bio dobar prema meni uvodeći me u Sadašnju Istinu. U početku sam imao velike predrasude, jer sam imao krive predodžbe o vašem učenju. Zamisao o Mileniju koji počinje od 1874. bila mi je kamen spoticanja dok nije objašnjena, pa sam poderao traktate koji su mi bili uručeni i odbio ih čitati. Nikada nisam čuo za MILENIJSKO SVANUĆE sve do prije otprilike devet mjeseci, kada mi je dragi svetac, pacijent koji polako umire od raka, skrenuo moju pozornost na STRAŽARSKU KULU, a moja prva ideja o tome bila je glorifikacija takozvanog kršćanstva, jer smjestilo je zoru Milenija u sadašnje vrijeme. Mислеći da se to lako može opovrgnuti Božjom Riječi, i sa željom da pomognem drugima da odvrte pogreške, obećao sam da ću pročitati jedan od traktata, „Nada u besmrtnost.” Bio sam jednostavno zadivljen razumnošću, mudrošću toga. Nikad mi prije nije palo na pamet da premudri Bog sigurno ne bi počinio glupu grešku i načinio čovjeka neprolaznim bićem, „besmrtnom dušom,” znajući unaprijed kako će pasti. Pročitao sam traktat, moleći se Bogu da me zaštiti od utjecaja pogreške. Kad sam ga završio, smjesta sam krenuo na bicikl da uzmem „Plan Vjekova” i „Što Biblija uči o paklu?” Bio sam toliko nestrpljiv da nisam volio čekati ni trenutak i željno sam gutao knjige kad bih ih dobio.

Sada sam pažljivo i zamišljeno pročitao sve sveske SVANUĆA nekoliko puta i svaki put saznajem više. Ubrzo nakon što smo ih počeli čitati imali smo jednomjesečnu misiju u Liverpoolu koju su držali gospoda Torrey i Alexander. Dr. Torrey se jako protivio SVANUĆIMA i upozoravao je ljude na njih. Savjetovao je ljude da „uzmu traktate; svakako ih uzmite, odnesite kući i spalite.” Ovo mi je izgledalo kao svećenici Rimokatoličke crkve koji kažu: „Svakako uzmi Bibliju koja ti je dana i spali je.” Njegova

propovijed o „Paklu” bila je jednostavno užasna zbog svoje gorčine i bijede iz noćne more, a definirao je vječnu kaznu kao „svaka sekunda koja trpi beskonačne agonije kroz beskrajne milijarde godina”. Jedna jedna žena koja je znala da čitam SVANUĆA rekla mi je nakon jednog od sastanaka: „Oh, dr. Hughes, spalite te knjige, spalite te knjige!”, i rečeno mi je da ću biti gotov ako pročitam „te grozne knjige!” Dakle, vidite da je to cijelo vrijeme bilo u zubima predrasuda, i da mi nije Bog dao „glad za istinom,” zanemario bih ovu veličanstvenu priliku i izgubio veliki blagoslov.

U misijskoj nedjeljnoj školi u vezi s Prezbitarijanskom crkvom, kojoj sam se pridružio prije nekoliko godina, posljednja četiri mjeseca imam biblijski sat za radnike nedjeljom poslijepodne. Davao sam im nauk o MILENIJSKOM SVANUĆU, a jedan ili dva mladića govorili su o iznošenju pitanja mog učenja pred svećenika. Neki od njih slušaju vrlo pažljivo i čini se da su jako blagoslovljeni.

Vjeruj mi, dragi brate, s velikom ljubavlju tvoju u našem slavnom i uskrsnom Spasitelju,
E. LUCAS HUGHES, – Engleska.

